

Aanbiedingsbrief

aan: Algemeen Bestuur RUD Utrecht
van: Dagelijks Bestuur
steller: S. Witteveen
onderwerp: AP04.2_Milieu-leges onder de Omgevingswet
t.b.v.: Vergadering Algemeen Bestuur d.d. 3 november 2022
bijlagen: b) Geen

Status

- X ter kennisneming
 - O ter (oriëntatie) bespreking
 - O ter besluitvorming
-

Samenvatting

Onder de Omgevingswet krijgen gemeenten en de provincie de mogelijkheid om leges te heffen. Enkele deelnemers geven aan dit te gaan doen. Aan de RUD is gevraagd om een onderbouwing te geven voor de hoogte van de leges voor milieubelastende activiteiten. In lijn met de besluiten van het AB van 30 september 2021 en de bespreking van de outputfinanciering in het AB van 3 december 2020, beschouwen wij een groot deel van onze producten onder de Omgevingswet als nieuwe producten waarvoor wij mede vanwege de onzekerheid bij de uitvoering van de Omgevingswet geen onderbouwing kunnen geven van de kosten. De RUD Utrecht zal bij ingang van de Omgevingswet data gaan verzamelen die als onderbouwing gebruikt kan worden in de toekomst maar daar zal nog enige tijd voor nodig zijn. Ten vroegste zal een gedeelte van de leges op milieubelastende activiteiten in 2024 van een financiële onderbouwing voorzien kunnen worden. In de tussentijd zijn er enkele deelnemers van de RUD Utrecht die hun eigen (conservatieve) onderbouwing voor leges op milieubelastende activiteiten opstellen.

Voorstel

Het Algemeen Bestuur wordt voorgesteld om:

1. kennis te nemen van de huidige situatie rondom milieu-leges onder de Omgevingswet.
-

Planning en communicatie

NVT

Toelichting

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is het mogelijk om leges te heffen voor onze deelnemers. Deze mogelijkheid geldt in principe voor omgevingsoverleggen, vergunningverlening, MER-beoordelingen en vergelijkbare activiteiten en wordt niet ingeperkt voor milieuactiviteiten zoals nu het geval is. Gemeenten en provincies maken een keuzes of ze leges willen heffen, voor welke activiteiten en hoe hoog de leges zijn. Voor ons deelnemers ontstaat hiermee een mogelijkheid om voor een deel van de activiteiten die wij in mandaat voor hen uitvoeren leges te heffen. Begin 2020 heeft de RUD een globale inschatting gemaakt op basis van de realisatiecijfers van 2019 wat de potentiële legesopbrengsten zouden kunnen zijn per deelnemer. Hierbij is uit gegaan van het profijtbeginsel en is geen rekening houdend met wijzigingen vanwege de Omgevingswet zoals verschuivingen van vergunningplicht naar meldingsplicht of veranderingen in de benodigde inzet om een product te kunnen leveren. Uit deze globale analyse bleek dat de legesopbrengsten tussen circa €20.000 en €200.000 euro liggen per deelnemer.

Onzekerheid rondom uitvoering Omgevingswet beperkt mogelijkheden om betrouwbare onderbouwing voor leges te geven.

Voor het bepalen van de hoogte van leges is een onderbouwing nodig hoeveel kosten gemiddeld worden gemaakt om een product te leveren. Hiervoor kunnen de directe kosten en (een deel van) de indirecte kosten worden meegenomen. Onder de Omgevingswet worden de leges gekoppeld aan activiteiten. Voor de taken die de RUD uitvoert gaat het hierbij grotendeels over milieubelastende activiteiten. Omdat wij output-gefinancierd zijn hebben wij voor een groot deel van onze producten een kental. Dit kental kan in theorie worden gebruikt om te gebruiken voor de onderbouwing van de leges. Echter zorgt de komst van de Omgevingswet voor een aantal onzekerheden waardoor wij in ieder geval voor het eerste jaar onder de Omgevingswet geen goede inschatting kunnen maken van de kosten, vanwege:

1- De overgang van inrichting naar MBA

De overgang van inrichting naar milieubelastende activiteit (MBA) heeft naar verwachting een substantiële impact op onze producten. We hebben bijvoorbeeld nog onvoldoende beeld van hoeveel MBA's gemiddeld per inrichting te verwachten zijn. Deze informatie is relevant omdat we onder de Omgevingswet straks producten afrekenen op basis van een MBA en niet meer op basis van een inrichting. Als er meerdere MBA's per inrichting zijn, heeft dat invloed op de kosten per product. Door ervaring op te doen krijgen we een beter beeld krijgen. Daarnaast werkt de RUD ook aan de omzetting van inrichting naar MBA's. Dit is een uitgebreide exercitie die veel tijd vraagt. We denken in 2023 een groot deel van de inrichting omgezet te hebben en daarmee voldoende inzicht te hebben om globaal een inschatting te kunnen maken van het effect van de overgang van inrichting naar MBA.

2- De producten grotendeels nieuw zijn

De Omgevingswet vraagt een andere manier van werken. Dit heeft invloed op hoe een product tot stand komt en wat hiervoor gedaan moet worden. Vanwege de veranderingen beschouwen we producten onder de Omgevingswet grotendeels als nieuwe producten. Door het opdoen van ervaring krijgen we meer inzicht. Dit vertalen we in lijn met de evaluatie outputfinanciering binnen één tot drie jaar in een kental. We verwachten hierdoor bij inwerkingtreding op 1 januari 2023 pas voor het jaar 2024 een eerste inschatting te kunnen geven van de kentallen. Dit kunnen we eventueel op basis van informatie uit ons zaakstelsel verder specificeren naar MBA's. Voor een aantal producten hebben we in de PDC Omgevingswet (2022) de kentallen als richtinggevend behouden omdat de inschatting is dat deze producten beperkt veranderen. In een gunstig geval kunnen we voor deze producten eerder dan in 2024 met een meer betrouwbare inschatting komen.

3- De producten in de PDC niet specifiek zijn voor een milieubelastende activiteit waar de legesverordening op is gericht.

In de PDC Omgevingswet 2022 zijn minder producten opgenomen dan in de huidige PDC. Dit hebben we gerealiseerd door producten te benoemen op basis van een milieuthema en het instrument. Dit resulteert bijvoorbeeld in een product vergunning ontgronding of het product melding bodem. Hierbij wordt in basis geen onderscheid gemaakt naar specifieke vergunningen of meldingen die onder deze producten vallen. De kentallen horen daardoor bij generieke producten en niet bij producten op MBA-niveau zoals de meeste legesverordening zijn opgezet.

Voor 2024 op hoofdlijnen onderbouwing mogelijk in 2025 een meer gedetailleerde onderbouwing

Op basis van de hierboven benoemde onzekerheden trekken wij de conclusie dat we, voor het jaar waarin de Omgevingswet in werking treedt, met onvoldoende zekerheid een inschatting kunnen geven van de kosten voor het product. Doordat wij ervaring opdoen en in 2023 meer inzicht krijgen in het effect van de omzetting van inrichting naar MBA, kunnen we elk jaar nauwkeuriger aangegeven wat de kosten van onze producten zijn. Naar verwachting zal uiterlijk drie jaar na inwerkingtreding een gedetailleerd beeld beschikbaar zijn.

Wij kunnen begrijpen dat drie jaar te laat is voor de deelnemers omdat er dan drie jaar aan legesinkomsten worden gemist. We verwachten dat we voor 2024 op hoofdlijnen een inschatting kan worden gemaakt voor de producten die in de PDC Omgevingswet (2023) een kental/richttal hebben meegekregen. Voor de overige producten is het afwachten hoe goed we de kosten kunnen inschatten. Voornamelijk de hoeveelheid geleverde producten (en dus verzamelde data) is hiervoor bepalend.